

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ คู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยินที่สูญเสียการได้ยินเกินกว่า 90 เดซิเบล วัดด้วยเสียงบริสุทธิ์ ณ ความถี่ 500 – 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ดีกว่า และเป็นครอบครัวที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ที่บุตรกำลังศึกษาอยู่ในระดับก่อนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเป็นคู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 8 ครอบครัวจากครอบครัวที่มีลักษณะดังนี้

1. มีระดับคะแนนสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองจากการตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองต่ำกว่าเกณฑ์ โดยผู้วิจัยได้นำแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัวไปวัดคู่ครอง ที่มีคุณสมบัติดังนี้

1.1 เป็นครอบครัวที่เลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง

1.2 มีบุตรบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลโสตพัฒนา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

2. ได้ครอบครัวเข้าเกณฑ์ในการทดลอง 12 ครอบครัว

3. สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จาก 12 ครอบครัวเพื่อเข้าร่วมการทดลอง 8 ครอบครัวแล้วสอบถามความสมัครใจ

4. สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 4 ครอบครัว

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครอง
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาคอครบถ้วนตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์

## การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. แบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครอง

1.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมิน

1.2 นำแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองโดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก สมจิตต์ ธีรมโนภาพ (2537) ที่ได้แปลแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัวของมูสและมูส (Moos & Moos, 1974) จำนวนทั้งสิ้น 45 ข้อ มีการปรับปรุงด้านความชัดเจน ด้านของภาษา ให้เหมาะสมกับคู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยิน ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 นำแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับคู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มประชากรจำนวน 40 คน โดยแบบวัดสัมพันธภาพมีการวัด 2 มิติคือ มิติด้านสัมพันธภาพและ มิติด้านการรักษาไว้ซึ่งความเป็นระบบ

มิติด้านสัมพันธภาพ คือ

ด้านสนับสนุนช่วยเหลือ ข้อ 1,6,11,16,21,26,31,36,41

ด้านการแสดงความรู้สึกต่อกันอย่างเปิดเผย ข้อ 2,7,12,17,22,27,32,37,42

ด้านการมีความขัดแย้งกัน ข้อ 3,8,13,18,23,28,33,38,43

มิติการรักษาไว้ซึ่งความเป็นระบบ คือ

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ข้อ 4,9,14,19,24,29,34,39,44

ด้านการอยู่ภายใต้การควบคุม ข้อ 5,10,15,20,25,30,35,40,45

ลักษณะการตอบคือ ใช่ ได้ 1 คะแนน ไม่ใช่ ได้ 0 คะแนน ในด้านการสนับสนุน

ช่วยเหลือ การแสดงความรู้สึกต่อกันอย่างเปิดเผยและการมีส่วนร่วมในการวางแผน และ ตอบ ใช่ ได้ 0 คะแนน ไม่ใช่ ได้ 1 คะแนน ในด้าน ในด้านการมีความขัดแย้งกัน และการอยู่ภายใต้การควบคุมถ้า การมีสัมพันธภาพที่ดีคือ ทั้งสามีและภรรยามีคะแนนสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองมากกว่า 5 คะแนนในทุกด้าน

1.4 นำแบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัวที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน สูตร 20 (Kuder-Richardson Formula 20 =KR-20) โดยใช้โปรแกรมเอสพีเอสเอส สำหรับวินโดวส์ ได้ค่าความเชื่อมั่น = .87

1.5 ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ดำเนินการวิจัย

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์

2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีการที่เหมาะสมในการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์ เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยินตามจุดมุ่งหมายและวิธีการดำเนินการที่กำหนด

2.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูตรวจสอบความเหมาะสมพร้อมทั้งขอคำแนะนำและปรับปรุงโปรแกรมตามคำแนะนำ

2.4 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับคู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 8 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ วิธีดำเนินการและเวลาในการทำกลุ่ม จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

2.5 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ไปใช้จริง

### การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research Design) เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษารอบครัวตามแนวคิดของ เวอร์จิเนีย ชะเทียร์ ที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างคู่ครองที่มีบุตรบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 8 ครอบครัว โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 4 ครอบครัว โดยใช้การแบบทดลอง Randomized Control Group Pretest , Posttest, Follow-up Designs ซึ่งมีแบบแผนการทดลองดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการทดลอง

| กลุ่ม | ทดสอบก่อน | ทดลอง    | ทดสอบหลัง | ระยะติดตามผล |
|-------|-----------|----------|-----------|--------------|
| ER    | T1        | X        | T2        | T3           |
| CR    | T1        | $\sim X$ | T2        | T3           |

### ความหมายของสัญลักษณ์

R แทน วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ER แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการให้คำปรึกษาครบถ้วนตามแนวคิดของ  
เวอร์จิเนีย ซะเทียร์

CR แทน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาครบถ้วนตามแนวคิดของ  
เวอร์จิเนีย ซะเทียร์

T1 แทน ระยะเวลาก่อนการทดลอง

T2 แทน ระยะเวลาหลังการทดลอง

T3 แทน ระยะเวลาในระยะติดตามผล

X แทน การให้คำปรึกษาครบถ้วนตาม แนวคิดของ เวอร์จิเนีย ซะเทียร์

$\sim X$  แทน วิธีปกติ

การทดลองแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกคู่ครองที่มีคะแนนสัมพันธภาพในแต่ละด้านต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด สอบถามความสมัครใจและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทดลองได้ตลอดช่วงการทดลอง ได้ครบถ้วนที่เข้าเกณฑ์การทดลองทั้งหมด 12 ครอบครัวแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อคัดเลือกครอบครัวเข้ากลุ่มทดลอง แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 4 ครอบครัว บันทึกคะแนนจากแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครอง ได้ไว้เป็นคะแนนในระยะก่อนการทดลอง

2. ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามโปรแกรมการให้คำปรึกษาครบถ้วน ตามแนวคิดของเวอร์จิเนีย ซะเทียร์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ โดยให้โปรแกรมการให้คำปรึกษาครบถ้วน ทั้งหมด เริ่มทดลองวันจันทร์ที่ 15 มีนาคม 2547 ถึงวันอาทิตย์ที่ 25 เมษายน 2547 รวมการทดลองทั้งหมด 10 ครั้ง

ครั้งที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา และตั้งเป้าหมายที่ต้องการเมื่อสิ้นสุดการให้คำปรึกษา เป้าหมายของการให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้ให้

คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษามีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันและกันและผู้รับคำปรึกษามีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ครั้งที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและให้ครอบครัวได้สร้างพันธสัญญา (Commitment) ที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน เป้าหมายของการให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับการปรึกษามีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมีการประคับประคองแบ่งเบาและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และมีพันธะสัญญาร่วมกันที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ครั้งที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจศักยภาพของตนเองที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ มีมุมมองในด้านดีกับคู่ครอง สามารถแสดงความรู้สึกที่ดีให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้เพื่อแบ่งความรู้สึกที่ดีต่อกัน และเพื่อให้มีการเตรียมการวางแผน เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรที่บกพร่องทางการได้ยินและมีการวางแผนการดำเนินชีวิตต่อไป เป้าหมายของการให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสามารถค้นหาศักยภาพในด้านต่างๆที่ตนเองมีความรู้สึกต่อตนเองในแง่บวกและมีพลังในการที่จะดูแลบุตรและครอบครัว เกิดความรู้สึกในด้านดีกับคู่ครองของตนเองและสามารถค้นหาแนวทางในการแก้ไขความวิตกกังวลได้อย่างเหมาะสมและค้นหาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ และสามารถใช้ศักยภาพนั้นได้อย่างเต็มที่

ครั้งที่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเรียนรู้การตอบสนองเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และให้ได้ทราบว่า ท่าทาง (Stance) ของตนว่ามีผลกระทบต่อคู่ครองอย่างไรและให้ฝึกวิธี การตอบสนองเพื่อเอาตัวรอดที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเอง เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาฝึกท่าทาง (Stance) ที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเอง เป้าหมายของการให้คำปรึกษาเพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจพฤติกรรมการตอบสนองเพื่อการอยู่รอดแต่ละลักษณะ พฤติกรรมการตอบสนองเพื่อการอยู่รอดของตนเอง เข้าใจพฤติกรรมการตอบสนองเพื่อการอยู่รอดของตนเองว่ามีผลกระทบต่อคู่ครองและครอบครัวอย่างไรและสามารถเปลี่ยนแปลง (Stance) ที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนเอง

ครั้งที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจในการสื่อสารที่กลมกลืนกับตนเอง และได้เปลี่ยนแปลงการสื่อสารภายในครอบครัวให้เป็นการสื่อสารแบบกลมกลืน (Congruent) เป้าหมายของการให้คำปรึกษาเพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาเข้าใจวิธีการสื่อสารแบบ และสามารถใช่วิธีการสื่อสารแบบ กลมกลืนในการดำเนินชีวิตประจำวันได้เพื่อลดภาวะการขัดแย้งในครอบครัว

ครั้งที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาสำรวจความคาดหวัง (Expectation) ของตนเองและครอบครัวที่ต้องการให้เกิดสิ่งดี ๆ ในชีวิตและสามารถจัดการกับการคาดหวังของตนเองและครอบครัวได้ เป้าหมายของการให้คำปรึกษาคือเพื่อให้ ผู้รับการปรึกษามีความคาดหวังที่ดีสามารถจัดการกับความคาดหวังของตนเองได้ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติของ

ครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวมีความสุข และมองความคาดหวังในด้านต่าง ๆ ของครอบครัวได้กว้างขึ้นและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

ครั้งที่ 7 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาร่างข้อผูกพัน (Commitment) ในการดูแลบุตรที่บกพร่องทางการได้ยินและครอบครัว ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม และให้มีความมุ่งมั่นในการดูแลบุตรที่บกพร่องทางการได้ยินได้ เป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือเพื่อให้ ผู้รับการปรึกษามีแนวทางการดูแลและเลี้ยงดูบุตรที่บกพร่องทางการได้ยินและครอบครัว ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม และลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการมีบุตรที่บกพร่องทางการได้ยิน สามารถเลี้ยงดูบุตรและดูแลครอบครัวให้มีความสุขได้

ครั้งที่ 8 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาร่วมกันวางแผนในการดูแลบุตรต่อไปในอนาคต และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเข้าใจในปัญหาการเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสมและรู้สึกรู้สีกมีคุณค่าในตนเอง เป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือ เพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาตระหนักถึงการวางแผนการดำเนินชีวิตของบุตรเพื่อให้บุตรเจริญเติบโตอย่างมีคุณค่าสมกับการเกิดมาเป็นมนุษย์ และสามารถหาแนวทางในการดูแลบุตรต่อไปในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

ครั้งที่ 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาได้ทบทวนแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลบุตรและการสื่อสารแบบกลมกลืน (Congruent) ที่ผู้รับการปรึกษาเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงในการให้คำปรึกษารั้งก่อน และนำแนวทางการปฏิบัติและการสื่อสารที่กลมกลืนไปปฏิบัติได้จริงตามความคาดหวังของตน เป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือ เพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาสามารถเรียนรู้แนวทางการปฏิบัติและการสื่อสารแบบกลมกลืนได้และสามารถดำเนินชีวิตประจำวันเพื่อให้บรรลุตามความคาดหวังของตนเองและครอบครัว และสามารถนำไปปฏิบัติและสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ครั้งที่ 10 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ทบทวนขั้นตอนวิธีการ และผลที่เกิดจากการให้คำปรึกษาดังแต่เริ่มต้น เพื่อให้ผู้รับการปรึกษาเข้าใจตนเองและประเมินผลการให้คำปรึกษาว่าเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และให้กำลังใจแก่ผู้รับคำปรึกษาและฉลองความสำเร็จของการให้คำปรึกษา เป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือ เพื่อให้ ผู้รับการปรึกษาประเมินตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้ประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ และให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของ ผู้รับการปรึกษายังคงอยู่และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้จริงเพื่อสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวให้ดีขึ้น

ส่วนกลุ่มควบคุมที่ได้ดำเนินการในวิธีปกติจะไม่ได้เข้าสู่กระบวนการการให้คำปรึกษา  
ครอบครัวแต่อย่างใด

3. ระยะหลังการทดลองเมื่อสิ้นสุดกระบวนการให้คำปรึกษาครอบครัว ให้กลุ่มตัวอย่าง  
ทำแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างคู่ครอง เพื่อเป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. ระยะติดตามผล หลังจากทำการทดสอบหลังการทดลองแล้ว อีก 2 สัปดาห์ ให้กลุ่ม  
ตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดอีกครั้ง เพื่อเป็นการติดตามผล

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงครูใหญ่โรงเรียนอนุบาล  
โศดพัฒนา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เพื่อขอความอนุญาติและขอความร่วมมือในการวิจัย
2. หลังจากได้รับอนุญาตแล้วดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนในการทดลองที่กล่าวมาใน  
ข้างต้น และรายละเอียดดังในตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

| สัปดาห์ที่            | 1                            | 2 - 10                                                                    | 11 - 12               | 13                          |
|-----------------------|------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------------|
| การดำเนินการ<br>ทดลอง | การทดสอบระยะ<br>ก่อนการทดลอง | การให้คำปรึกษา<br>สัปดาห์ละ 2 ครั้ง<br>แล้วทำการทดสอบ<br>ในสัปดาห์สุดท้าย | →<br>วัน 2<br>สัปดาห์ | ทดสอบใน<br>ระยะติด<br>ตามผล |

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์ความ  
แปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated  
Measures Analysis of Variance: One Between-Subject Variable and One Within-Subjects  
Variable) (Howell, 1997, p. 458-472) แล้วตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้  
โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นโดย QBASIC ของผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม (อาจารย์ประจำ  
ภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา) เมื่อพบความแตกต่าง ทำ  
การทดสอบความแตกต่าง ด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบนิวแมนคูล์ (Newman-Keuls Procedure)